

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. H.**, zastúpeného JUDr. Petrom Tóthom, advokátom so sídlom v Bratislave, Bartošková 7, proti odporkyňi **JUDr. V. H.**, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá právna vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 7 C 345/2009, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2011 sp.zn. 11 Co 145/2011, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2011 sp.zn. 11 Co 145/2011 a uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 12. septembra 2011 č.k. 7 C 345/2009-81 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Bratislava IV na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 12. septembra 2011 č.k. 7 C 345/2009-81 zastavil konanie o návrhu na začatie konania, ktorým sa navrhovateľ domáhal vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu a navrhovateľovi „priznal vrátenie“ ním zaplateného súdneho poplatku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že o zastavení konania rozhodol podľa § 96 ods. 1, 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), pretože navrhovateľ návrh na začatie konania vzal späť. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a vrátení súdneho poplatku podľa § 11 ods. 3, 4 zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa odporkyňa podala odvolanie, v ktorom argumentovala tým, že vzhľadom na to, že ide o konanie, v ktorom majú účastníci na oboch stranách tak postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu (iudicium duplex), k späťvzatiu návrhu sa vždy vyžaduje súhlas odporcu.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. novembra 2011 sp.zn. 11 Co 145/2011 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v časti o trovách konania tak, že odporkyňu nepriznal náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že navrhovateľovi ich náhradu nepriznal. Potvrdenie rozhodnutia súdu prvého stupňa o zastavení konania odôvodnil tým, že v preskúmvanej veci, keďže k späťvzatiu návrhu došlo ešte pred otvorením pojednávania, podľa ustanovenia § 96 ods. 3 O.s.p. „nebol pre účinnosť toho úkonu potrebný súhlas odporkyne“. Námietku odporkyne, že v danom konaní majú účastníci na oboch stranách tak postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu, nepovažoval za dôvodnú majúc za to, že „konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí medzi sporové konania, v ktorých je okruh účastníkov vymedzený v ust. § 90 O.s.p. tak, že týmito sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov považuje. Za tejto situácie, pri akceptovaní okruhu účastníkov uvedeného v návrhu na začatie konania, nie je možné ani pre účely ust. § 96 O.s.p. stotožniť v návrhu označeného navrhovateľa s označeným účastníkom na strane odporcu.“ Odvolací súd považoval za správne aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o vrátení súdneho poplatku navrhovateľovi. Podľa odvolacieho súdu ale súd prvého stupňa pochybil pri rozhodovaní o trovách konania, pretože o týchto malo byť rozhodnuté podľa § 146 ods. 2, veta prvá O.s.p., a nie ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odporkyňa podala dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie, a pre rovnaké vady i rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že dovolanie podáva z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p. Na odôvodnenie dovolania uviedla, že odvolací súd tým, že sa striktne držal zásady obsiahnutej v prvej časti ustanovenia § 96 ods. 3 O.s.p. a nevezal do úvahy „judikát NS SR č. 48/2010“, sa dopustil procesnej vady, ktorá mala za následok, že jej bola odopretá súdna ochrana, pretože navrhovateľ zoberal späť návrh na začatie konania na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov po tom, ako jej uplynula lehota na podanie takéhoto návrhu.

Navrhovateľ sa k dovolaniu odporkyne, ktoré mu bolo doručené 27. januára 2012, nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po preskúmaní veci dospel k záveru, že sú splnené procesné podmienky konania o dovolaní. Prejednal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (§ 243a ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť, pretože má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Danosť tejto vady zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu a spôsob rozhodnutia súdu.

Podľa ustáleného právneho názoru dovolacieho súdu pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Odňatím možnosti konať pred súdom je nielen procesný postup súdu, ale aj jeho rozhodnutie, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť svoje práva. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba podľa dovolacieho súdu považovať aj zastavenie konania podľa § 96 ods. 1 O.s.p., hoci pre také rozhodnutie tu neboli podmienky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 29. apríla 2009 sp.zn. 2 Cdo 52/2008 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ročník 2010, zošit 6, por.č. 48, str. 7), riešiac obdobnú procesnú situáciu, dospel k záveru, že k účinnosti späťvzatia návrhu na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vždy vyžaduje súhlas odporcu. K tomuto záveru dospel dôvodiac, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je konaním, v ktorom majú účastníci na oboch stranách tak postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu (iudicium duplex). Táto skutočnosť sa prejavuje najmä tým, že podaním návrhu navrhovateľa na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdom je uplatnené aj rovnaké právo odporcu, a taktiež jeho právo na súdnu ochranu v tejto veci. V prípade takéhoto návrhu (t.j. návrhu na vyporiadanie

bezpodielového spoluvlastníctva manželov) treba "navrhovateľom" v zmysle ustanovenia § 96 O.s.p. rozumieť nielen navrhovateľa, ale aj odporcu. Z tohto dôvodu sa k účinnosti späťvzatia žaloby vyžaduje vždy súhlas odporcu, a to aj v prípade, že k späťvzatiu došlo prv, než začalo konanie. V tomto prípade nejde o nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu podľa § 96 ods. 2 O.s.p., ale o to, že za navrhovateľa treba považovať obidve strany sporu. Späťvzatie návrhu urobené len jednou z nich nemôže preto viesť bez súhlasu druhej strany k zastaveniu konania.

Dovolací súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by sa mal v preskúmvanej veci odchýliť od záveru prezentovaného v uznesení z 29. apríla 2009 sp.zn. 2 Cdo 52/2008.

Odvolací súd vychádzajúc z názoru, že v predmetnej právnej veci, keďže sa v nej procesné postavenie účastníkov určuje podľa prvej časti normatívnej vety ustanovenia § 90 O.s.p., „nie je možné ani pre účely ust. § 96 O.s.p. stotožniť v návrhu označeného navrhovateľa s označeným účastníkom na strane odporcu“, nepovažoval za účinný nesúhlas odporkyne so späťvzatím návrhu na začatie konania uplatnený skôr, než sa začalo pojednávanie. Opomenul, že v posudzovanej právnej veci, vedenej v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ide o vec, v ktorej z hľadiska hmotnoprávnej legitímácie by mohli mať účastníci konania i opačné procesné postavenie, inak povedané možnosť podať návrh na začatie konania podľa hmotného práva majú viacerí účastníci. Za tohto stavu bolo možné zastaviť konanie na základe späťvzatia návrhu na začatie konania len po predchádzajúcom súhlase odporkyne.

Keďže konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom, je dovolanie odporkyne proti nemu nielen prípustné, ale aj dôvodné, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť správne. Dovolací súd preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, a pre rovnaké vady i rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušil podľa § 243b ods. 2 a 3 O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa ďalšie konanie. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutí súdov o veci samej, bolo potrebné zrušiť aj na tieto rozhodnutia nadväzujúce rozhodnutia o trovách konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. mája 2012

JUDr. Ladislav Górasz, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová